

УДК 330.322:657

DOI: <https://doi.org/10.32840/1814-1161/2020-4-16>

Паньков О.Б.

аспірант кафедри економіки і підприємництва
Національного технічного університету України
«Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського»

Pankov Olexander

Postgraduate Student of the Department of Economics and Entrepreneurship
National Technical University of Ukraine
“Igor Sikorsky Kyiv Polytechnic Institute”

УПРАВЛІННЯ ІНВЕСТИЦІЙНОЮ ДІЯЛЬНІСТЮ ЯК БАЗОВИЙ СКЛАДНИК ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ ПІДПРИЄМСТВА

INVESTMENT ACTIVITY MANAGEMENT AS A BASIC COMPONENT OF ECONOMIC SECURITY OF THE ENTERPRISE

Одним з факторів економічного та інноваційного розвитку держави є висока інвестиційна активність, що сприяє забезпеченню економічного росту і, як наслідок, підвищенню добробуту суспільства. Вона знаходить своє вираження в інвестиційній діяльності підприємств. Нарощування обсягів інвестицій і підвищення ефективності управління інвестиційною діяльністю підприємств є основоположними умовами структурної перебудови господарства, що створює передумови економічного зростання. Від оптимального використання інвестицій залежать виробничий потенціал країни, його ефективність, галузева й відтворювальна структура суспільного виробництва. Сьогодні управління інвестиційною діяльністю промислових підприємств стає невід’ємною ланкою структури суспільного відтворювального процесу, без якого неможливо забезпечити успішний соціально-економічний розвиток суспільства і зростання ефективності виробництва, а тому його детальне дослідження та вивчення є актуальною проблемою сьогодення.

Ключові слова: інвестиції, інвестиційна діяльність, управління інвестиційною діяльністю підприємства, економічна безпека підприємства.

Одним из факторов экономического и инновационного развития государства является высокая инвестиционная активность, которая способствует обеспечению экономического роста и, как следствие, повышению благосостояния общества. Она находит свое выражение в инвестиционной деятельности предприятий. Нарращивание объемов инвестиций и повышение эффективности управления инвестиционной деятельностью предприятий являются основополагающими условиями структурной перестройки хозяйства, что создает предпосылки экономического роста. От оптимального использования

инвестиций зависят производственный потенциал страны, его эффективность, отраслевая и воспроизводственная структура общественного производства. Сегодня управление инвестиционной деятельностью промышленных предприятий становится неотъемлемым звеном структуры общественного воспроизводственного процесса, без которого невозможно обеспечить успешное социально-экономическое развитие общества и рост эффективности производства, а потому его детальное исследование и изучение является актуальной проблемой современности.

Ключевые слова: *инвестиции, инвестиционная деятельность, управление инвестиционной деятельностью предприятия, экономическая безопасность предприятия.*

One of the factors of economic and innovative development of the state is high investment activity, promotes economic growth and, as a consequence, increases the welfare of society. It finds its expression in the investment activities of enterprises. Increasing the volume of investment and improving the efficiency of investment management of enterprises is a fundamental condition for the structural restructuring of the economy, creates the preconditions for economic growth. The optimal use of investment depends on the production potential of the country, its efficiency, industry and reproductive structure of social production. Today, the management of investment activities of industrial enterprises is becoming an integral part of the structure of the social reproduction process, without which it is impossible to ensure successful socio-economic development of society and increase production efficiency, and therefore its detailed study and study is an urgent problem today. The Ukrainian market is one of the emerging markets, which are usually characterized by increased investment risks. As such markets are structured and the rules of the game stabilized the inflow of investment capital increases. At the same time, investment activities of enterprises in Ukraine, as well as the organization of the internal environment of the enterprise, need serious reform: there is still no adequate legal framework in this area; there are no new approaches to the formation of investment resources and management methods. A great deal of respect has been given to the problem of assessing the efficiency of investment, but to the lack of a problem of managing the investment activity of a modern industrial enterprise. Unresolved in practical terms the problem of improving the process of investing and investment management of enterprises, reorganization of forms and methods of management in the field of tangible and intangible production in the incomplete transformation of the Ukrainian economy into a market economy, as well as insufficient coverage of this problem in domestic and foreign literature research.

Keywords: *investments, investment activity, management of investment activity of the enterprise, economic security of the enterprise.*

Постановка проблеми. Актуальність дослідження визначається необхідністю активізації інвестиційних процесів як однієї з умов становлення ринкової економіки. В системі економічних відносин інвестиції відіграють двояку роль, адже є формою вираження громадських та індивідуальних потреб, з одного боку, та виступають інструментом щодо формування доходів і зростання добробуту їх власників, з іншого боку. Зростаючі потреби ринку та відсутність теоретико-методологічних положень, механізмів і методів управління інвестиційним процесом, які їх задовольняють, обумовлюють необхідність розроблення нового концептуального підходу до управління інвестиційною діяльністю в економічних системах.

Трансформація господарських механізмів передбачає зміну інституціонального середовища економіки. Зростаючі потреби ринку та відсутність стратегій управління інвестиційним процесом, що задовольняють їх, обумовлюють необхідність розроблення нового методологічного й концептуального підходу до управління інвестиційною діяльністю господарюючих суб'єктів.

Однак, незважаючи на підвищений інтерес до оцінювання інвестиційного клімату, демонстрований наявністю різних методик, спрямованих на вимірювання рівня інвестиційної привабливості, основні аспекти управління інвестиційною діяльністю є недостатньо розробленими. Розвиток економічної системи визначає потребу в постійному вдосконаленні інструментарію оцінки та регулювання інвестиційного розвитку, вимагає розгляду нових факторів і розроблення нових методів управління інвестиційною поведінкою підприємств. До недостатньо вивчених

питань управління інвестиційною діяльністю в економічних системах слід віднести підходи до визначення базових понять, що використовуються в системі управління, методики вибору факторів, що визначають характер розвитку інвестиційного процесу, обґрунтовані методи розрахунку показників інвестиційної привабливості, використання результатів оцінки інвестиційної привабливості в управлінні інвестиційною діяльністю тощо.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Теоретичними проблемами управління інвестиційною діяльністю підприємств займалися такі зарубіжні науковці, як Д. Тобін, Дж.А. Бейлі, П. Друкер, В. Шарп. Внесок українських учених також є значним. Необхідно відзначити дослідження В. Акуленка, І. Вінніченка, С. Герасимової, В. Гончарова, А. Загороднього, І. Єпіфанової, І. Новикової, Т. Майорової, А. Мокій, В. Федоренка, Д. Черваньова.

Формулювання цілей статті (**постановка завдання**). Метою статті є теоретичне обґрунтування й розроблення теоретичних і методологічних положень управління інвестиційною діяльністю підприємств як базового елементу економічної безпеки підприємства.

Для досягнення мети необхідно вирішити такі завдання, як дослідження теоретико-методичних основ управління інвестиційною діяльністю підприємств на сучасному етапі розвитку суспільства, визначення її економічної сутності.

Виклад основного матеріалу дослідження. Інвестиційна діяльність є одним з визначальних факторів, що безпосередньо впливають на стан економіки промислового сектору. Зміни, які можна відстежити в інвестиційному комплексі, говорять про необхідність

вивчення того, наскільки ефективно організовано управління інвестиційною діяльністю.

В процесі функціонування будь-який господарюючий суб'єкт володіє певним інвестиційним потенціалом, використання якого відбувається під час здійснення його фінансово-господарської діяльності [1, с. 170].

Водночас ці суб'єкти, що є відкритими системами, піддаються агресивному впливу з боку зовнішнього середовища, яке в сучасних умовах не можна назвати навіть трохи позитивним. У зв'язку з цим максимально повна реалізація підприємствами свого інвестиційного потенціалу задля досягнення необхідних результатів скрутна, а іноді й зовсім неможлива, тому виникає гостра потреба у формуванні єдиної концептуальної основи управління інвестиційною діяльністю економічних систем підприємств, розробленні теоретичних і методичних положень, що дають змогу організувати процес управління нею максимально ефективно.

Традиційно використовувані наукові підходи, що розкривають сутність інвестиційної діяльності як рівноважної, лінійної та закритої системи, мають недолік у вигляді вузькості та відсутності перспективи [2, с. 32].

Вони не є адекватними реальному стану економічного середовища, яка характеризується значним рівнем нестабільності й високою ймовірністю виникнення кризових явищ.

Забезпечення ефективності процесу управління інвестиційною діяльністю в промисловому секторі завжди залежить від вибору принципово нових методів створення систем управління, заснованих на нових інформаційно-аналітичних технологіях, що дають можливість удосконалити організаційні аспекти діяльності в умовах нестабільності й невизначеності зовнішнього середовища.

Управління інвестиційною діяльністю – це складова частина загальноекономічної системи управління підприємством, яка має свою мету, принципи побудови й виконує певні функції. Оскільки інвестиційна діяльність спрямована на розвиток виробництва, його технологічне вдосконалення, отримання прибутку, нарощування капіталу, то управління інвестиційною діяльністю виступає підсистемою системи управління підприємством, спрямованої на створення передумов для підвищення ефективності інвестиційних процесів та всієї діяльності підприємства.

На управління інвестиційною діяльністю впливають внутрішні й зовнішні чинники, які визначають послідовність вжиття управлінських заходів і прийняття управлінських рішень щодо проведення інвестиційних процесів підприємства.

До основних зовнішніх факторів слід віднести глобалізаційні та інтеграційні процеси; механізми державного регулювання економічних взаємовідносин та інвестування; галузеві тенденції розвитку; ринкові механізми взаємодії.

Система управління інвестиційною діяльністю має своєчасно реагувати на їхні прямі або непрямі впливи задля зменшення ризиків інвестиційної діяльності або попередження інших можливих негативних явищ і загроз.

В науці виділяють такі внутрішні фактори впливу на управління інвестиційною діяльністю, які повністю визначаються діяльністю підприємства туристичного бізнесу загалом, рівнем кваліфікації персоналу, здатністю керівництва й персоналу своєчасно реагувати на зміни у зовнішньому середовищі, рівнем ділової активності та репутації, підприємства, розвиненістю системи збуту й маркетингу, процесом організації виробництва, наявністю необхідного ресурсного забезпечення.

Неефективне управління інвестиційною діяльністю призведе до збільшення залучених коштів, які підвищать зобов'язання підприємства й зменшать його прибутковість, власний капітал та активи, що в сукупності вплине на зменшення ринкової вартості підприємства [3, с. 210].

Таким чином, у процесі управління інвестиційною діяльністю підприємства під час вибору виду інвестицій необхідно враховувати, що на початку інвестування необхідна мобілізація всіх елементів механізму управління інвестиціями для досягнення позитивного ефекту, який має проявлятися в перевищенні доходів від інвестицій над витратами на їх проведення; оскільки інвестиції здійснюються в грошовій формі, то відбувається тимчасове вилучення з обігу власних коштів, а за залучення або запозичення коштів виникає нова відповідальність за їх інвестування, яка покладається не тільки на управління інвестиційною діяльністю, але й взагалі на всю систему управління підприємством; на початку інвестиційного процесу важко піддаються розрахунку інвестовані витрати та очікуваний дохід від їх завершення, що пояснюється можливими змінами прибутковості інвестиційного процесу під впливом факторів зовнішнього й внутрішнього середовища протягом усього періоду інвестування; як зовнішнім, так і внутрішнім інвестиціям властиві ризики неповернення інвестованих коштів.

Для досягнення поставленої мети з урахуванням виділених нами вище факторів та аналізу наукових джерел слід пам'ятати про те, що система управління інвестиційною діяльністю підприємства має бути спрямована на вирішення стратегічних завдань, адже лише тоді вона слугуватиме елементом, що забезпечує економічну стабільність підприємства.

Висновки. Таким чином, інвестиційна політика визначається системою управління інвестиційною діяльністю підприємства й передбачає визначення інвестиційних заходів, процесів і проектів, які можуть бути реалізовані на підприємстві як у найближчій, так і в довгостроковій перспективі на основі результатів формування інвестиційної програми й планування інвестиційних заходів та проектів із застосуванням економіко-математичних моделей. Особливість інвестиційної діяльності полягає в тому, що моделювання інвестиційних процесів (проектів) враховує тільки формалізовані фактори, а неформалізовані враховуються на підставі оцінки керівництва.

Отже, виконання поставлених інвестиційних завдань підприємства є можливим на основі впровадження новітніх досягнень науки й техніки, забезпеченої науковою підсистемою.

Таким чином, під управлінням інвестиційною діяльністю підприємства слід розуміти систему еко-

номічних відносин, що виникають у результаті цілеспрямованого впливу на процеси формування інвестиційних ресурсів, вибору об'єктів інвестування, розроблення обґрунтованої інвестиційної політики, здатних забезпечити науково-технічний розвиток, підвищення конкурентоспроможності, синергетичні економічні та соціальні наслідки інвестиційної діяльності, а також збалансування інтересів власників, інвесторів і трудового колективу підприємства.

Бібліографічний список:

1. Войнаренко М., Спіфанова І. Управління інвестиційною діяльністю промислових підприємств : монографія. Вінниця : ВНТУ, 2011. 188 с.
2. Кухленко О. Ефективність використання лізингу в інвестиційній діяльності. *Вісник Київського національно-*

го університету технологій та дизайну. Серія : Економічні науки. 2015. № 6. С. 30–34.

3. Пересада А. Інвестиційний процес в Україні : монографія. Київ : Лібра, 1998. 392 с.

References:

1. Voynarenko M. (2011) Management of investment activity of industrial enterprises: monograph [Management of investment activity of industrial enterprises]. VNTU, p 188. (in Ukrainian)
2. Kuhlenco O. (2015) The effectiveness of leasing in investment activities [The effectiveness of leasing in investment activities]. *Bulletin of Kyiv National University of Technology and Design. Series: Economic Sciences*, no. 6, p. 30–34. (in Ukrainian)
3. Peresada A. (1998) Investment process in Ukraine: monograph [Investment process in Ukraine]. Libra, p. 392. (in Ukrainian)